

debant sacramenta valide conferri non posse a ministris improbis.

PROPOSITIO.

Fides ministri non necessaria est ad validitatem Baptismi.

Eadem est ratio, fatentibus adversariis, pro aliis sacramentis.

Prob. Illa propositio est de fide, probatur traditione et ratione.

1° *Est de fide.* Definita fuit 1° in concilio Arelatensi, anno 314, canone 8; 2° in concilio Nicæno I, primo generali, anno 325, canone 8, ubi statuitur: « Si qui » voluerint venire ad Ecclesiam catholicam ex Novatianis, placuit sancto concilio ut ordinentur, et sic manent in clero. » De iterando baptismo eorum nihil dicit: in canone autem 19, præscribit ut a Paulianistis et Cataphrygis ad Ecclesiam catholicam confugientes, rebaptizentur; quia, scilicet, Paulianistæ et Cataphrygi formam Baptismi corrumpebant, ut satis patet ex canone 8 concilii Arelatensis; et aliud discrimen inter baptismum Novatianorum aliorumque hæreticorum et baptismum Paulianistarum assignari non potest. 3° Concil. Trid. propositionem nostram expressis verbis definiit sess. 7, can. 4, de Baptismo: « Si quis dixerit Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, » et Filii, et Spiritus sancti cum intentione faciendi quod » facit Ecclesia, non esse verum Baptismum; anathema » sit. » Ergo 1°.

2° *Probatur traditione.* Constat enim ex verbis S. Stephani, supra relatis, ex Vincentio Lirinensi, Commonitorio I, cap. 9, dicenti de Agrippino: « Is primus omnium » mortalium, contra universalis Ecclesiæ regulam... contra morem ac insituta majorum, rebaptizandum esse » censebat: » ex S. Aug. et ex aliis monumentis, in Ecclesia Romana nunquam rebaptizatos fuisse hæreticos, vel ab hæreticis rite baptizatos, et morem istum, aliquo tempore interruptum in Africa, ubique prævaluisse. Ergo 2°.

3° *Probatur ratione.* 1° Baptismus ab hæreticis colla-

tus, nihilominus est Baptismus Christi gratiam ex opere operato producens: ergo suum habere debet effectum. 2° Status gratiæ sanctificantis non necessarius est ad validitatem sacramenti: ergo nec fides. Ergo 3°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Dices 1°: Unum est Baptisma, sicut una est fides et unus Dominus, Eph. IV, 5: at vera fides non existit apud hæreticos: ergo nec verum baptisma.

R. Nego conseq. et paritatem; fides enim consistit in mente et liberam exigit adhæSIONEM: ideo jam non existit in hæretico qui omnes ejus veritates non admittit. Contra vero Baptisma Christi sistit in ritu externo, et idem semper remanet ubi servatur ritus a Christo institutus. Porro ritus a Christo institutus servari potest apud hæreticos: ergo, etc.

Dices 2°: Soli Ecclesiæ data sunt sacramenta: ergo apud hæreticos non inveniuntur.

R. Nego conseq. Nam fieri potest ut hæretici ritus sacramentales retinuerint integros: porro in eo casu vera habent Christi sacramenta, sicut veram habent Dei Scripturam soli Ecclesiæ creditam, quamdiu libros integros retinent: ergo.

Dices 3°: Vera Ecclesia, sponsa Christi, per Baptismum parit filios sponso suo: porro repugnat societates quæ non sunt sponsæ Christi legitimos ei parere filios: ergo.

R. Dist. min. Repugnat illas societates legitimos parere filios Christo, per viam sibi propriam, *conc.*; ut causam instrumentalem, utendo ipsomet medio veræ Ecclesiæ concredito, *nego min.* Porro eo sensu tantum dicimus hæreticos valide baptizare, quia scilicet verum retinent Baptisma Christi, et Ecclesia sponsa Christi per eos dat filios sponso suo. Ergo.

Notandum S. Cyprianum, necnon Firmilianum cæterosque episcopos qui sententiæ ejus adhærebant, ab hæresi omnino excusandos esse, ut observat S. Aug., de Baptismo contra Donatistas, l. 2, cap. 4, quia res nondum definita fuerat ut de fide: plerique tamen theologi arbitrantur eos, et præsertim Firmilianum, Cappadociæ

episcopum, saltem venialiter contra charitatem et reverentiam superiori debitam peccavisse, decretum S. Stephani durius excipiendo, ipsumque injuriis et diceriis afficiendo. Legatur epistola Firmiliani, inter Epistol. S. Cyprian. 74. Cæterum, si peccaverint, peccati sui remissionem obtinuerunt, et velut sancti summa cum veneratione celebrantur, B. Cyprianus in ecclesia Occidentali, et Firmilianus in tota ecclesia Orientali.

ARTICULUS TERTIUS.

DE INTENTIONE IN MINISTRO SACRAMENTORUM REQUISITA.

Intentio generatim est actus voluntatis ad finem per media tendentis: triplex distinguitur, actualis, virtualis et habitualis.

Intentio *actualis* est præsens voluntatis propositum, cum animi attentione ad opus quod agitur, v. g., ad sacramentum quod hic et nunc confertur.

Intentio *virtualis* ea est vi cujus aliquis agit, quamvis de re agenda hic et nunc non cogitet: v. g., si quis præsentem habuerit intentionem talem infantem baptizandi, eat ecclesiam, vestes sacras induat, baptismum agat, de illo minime cogitans. Existentia hujus intentionis cognoscitur per seriem actionum in quibus moraliter perseverare censetur, ut in casu præcedenti, vel si sufficiens non exstiterit temporis intervallum ut, juxta communem judicandi modum, interrupta censeatur.

Intentio *habitualis* est facilitas aliquid faciendi, ex frequenti praxi contracta; reperiri potest in amentibus, in dormientibus, in ebris.

Certum est 1º aliquam intentionem ad validitatem sacramenti necessariam esse: sacramenta quippe modo humano administrari debent; verum actio sine intentione facta, non esset humana. Unde Eug. IV, in Decreto ad Armenos, dicit: « Omnia sacramenta tribus perficiuntur, videlicet, rebus tanquam materia... et persona » ministri conferentis sacramentum, cum intentione fa-

» ciendi quod facit Ecclesia, quorum si unum desit, » non perficitur sacramentum. »

Certum est 2º intentionem habituales non esse sufficientem; nullo modo enim tunc voluntas deliberata in actionem influeret, nec igitur actio foret humana. Hinc si sacerdos inter somniandum, vel in amentia aut ebrietate, aliquem baptizaret, absolveret, etc., procul dubio sacramentum non conficeret.

Certum est 3º intentionem actualem optimam esse et in ministro sacramentorum exoptandum, sed ad validitatem sacramenti minime necessariam; cunctis enim factibus, actio potest esse humana, licet fiat sine actuali intentione, modo ex intentione præcedenti deliberata procedat. Aliunde si Christus validitatem sacramentorum ab actuali intentione ministri pendere voluisset, nullus fidelis securus esse posset, *ut patet*: at supponi non potest Christum sic egisse: ergo.

De sola ergo intentione virtuali nunc agendum est, et quæritur 1º an ad validitatem sacramenti sit necessaria, et 2º quodnam debeat esse objectum ejus.

§ I.—An intentio virtualis ad validitatem sacramenti sit necessaria.

Negavit Lutherus, asserens valere sacramentum, etsi minister nihil cogitet, nihil intendat, nihil advertat, imo divina mysteria aperte rideat, lusorie et mimice agat: subscripserunt ei Calvinus, Chemnitius, etc.

PROPOSITIO.

Intentio virtualis in ministro ad validitatem sacramenti necessaria est.

Propositio est de fide catholica, et probatur rationibus theologicis.

1º *Est de fide.* Tradita fuerat in concilio Constantiensi, definienti quærendum esse ab eo qui de hæresi est suspectus, inter multa alia, « utrum credat quod malus sacerdos cum debita materia et forma, et cum intentione » faciendi quod facit Ecclesia, vere conficiat, vere absolvat, vere baptizet, et vere conferat alia sacramenta. »

Item habet concil. Florent. in Decreto ad Armenos, cujus verba superius exstant. Inter varios articulos Lutheri quos Leo X damnavit, sequens invenitur: « Si sacerdos non » serio, sed joco absolveret, si tamen credat pœnitens se » esse absolutum, verissime est absolutus. » Tandem concil. Trid. propositionem nostram sic definiit, sess. 7, can. 11, de Sacramentis in genere: « Si quis dixerit in » ministris, dum sacramenta faciunt et conferunt, non » requiri intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia; » anathema sit. » Idem error damnatur in sess. 14, can. 9, de Pœnitentia. Ergo 1°.

2° *Probatur rationibus theologicis.* 1° Quod ex se ad varios fines indifferens est, ad unum potius quam ad alium per intentionem agentis determinari debet: atqui materiæ et formæ sacramentorum ex se ad varios fines indifferentes sunt; v. g., effusio aquæ fieri potest, etiam cum prolotione verborum *Ego te baptizo*, etc., ad abluendum corpus, ad jocandum, ad blasphemandum, ad devotionem, etc.: ergo per intentionem determinari debet ad sacramentum. 2° Ministratio sacramentorum est actio humana: porro non esset actio humana, sed merum accidens, si fieret absque intentione saltem virtuali. 3° In adversariorum sententia, qui e fenestra guttulam aquæ in catechumenum transeuntem jocosè infunderet, dicens *Ego te baptizo*, etc., illum vere baptizaret; sacerdos publice legens cap. xxvi Matth. in refectorio seminarii, omnes panes in mensis appositos omneque vinum præsens valide consecraret, licet de tali consecratione nullo modo cogitaret: atqui hæc prorsus absurda sunt: ergo 2°.

Dices: Refertur 1° S. Athanasium adhuc puerum cum sociis ludentem in littore maris, eos baptizasse, et Alexandrum Alexandrinum episcopum hunc Baptismum approbasse; 2° Genesium mysteria religionis Christianæ in theatro repræsentantem, mimice baptizatum fuisse, et Baptismum ejus habitum fuisse ut validum. Ergo.

R. 1°. Hæc facta valde sunt dubia; nullis enim monumentis coætaneis et authenticis fulciuntur. Ruffinus dicit quidem se factum S. Athanasii ab illis qui cum illo vix-

rant didicisse; Socrates et Sozomenus, illud dubitanter referendo, in solo testimonio Ruffini nituntur, et *Tillemont* ostendit, t. 8, p. 652, relationem hujus facti cum aliis factis indubiis conciliari non posse. Genesius occumbere debuit anno 285 circiter, juxta *Tillemont*, l. 4, p. 418, et Ado, episcopus Viennensis in nono sæculo, eum primus commemorat ut mimum et martyrem. Attamen *Tillemont* æstimare videtur historiam ejus esse veram.

R. 2°. Supposito quod facta nobis objecta sint vera, nihil contra propositionem nostram inferri potest. Nam 1° ex relatione constat S. Athanasium socios reipsa baptizare voluisse, et episcopum Alexandrinum, post examen, presbyteris suis consultis, judicasse illum fecisse quod facit Ecclesia, et ideo Baptismum sic collatum iterandum non esse. 2° Ex historia, Genesius, mysteriis religionis nostræ illudere volens, finxit in theatro se ægrotum esse, Baptisma Christianorum suscipere ante mortem desiderare: alter inductus est mimus qui, personam sacerdotis gerens, eum juxta morem Christianum interrogavit et baptizavit: mox satellites, ut ludum scenicum perficerent, eum veste Christiana indutum apprehendunt, ducuntque ad Diocletianum, velut Christianum; sed ille derepente mutatus, serio respondit se esse Christianum, et variis suppliciis tortus, capite truncatus est. Unde, sive Baptismus ejus fuerit validus, ut plures dicunt arbitantes serio datum et susceptum esse, licet in theatro, sive fuerit nullus, Genesius honorari debet ut sanctus. Ergo.

Alia ejusdem generis citantur facta quæ non magis doctrinæ nostræ adversantur.

§ II.— Quodnam debet esse objectum intentionis in ministro sacramenti requisitæ.

Constat, ex dictis, omnino necessarium esse ut minister sacramenti intendat facere quod facit Ecclesia. Non vero necesse est ut intendat quod intendit Ecclesia, v. g., facere Christianum, producere gratiam, imprimere characterem, ducere ad vitam æternam; valent enim sacramenta ab

hæreticis et apostatis collata, imo et Baptismus datus a pagano hæc omnia ignorante.

Certum est requiri ut minister sacramenti ritum externum in Ecclesia consuetum serio perficiat: *id ex præcedenti propositione sequitur.*

Verum duplici modo velle potest hunc ritum perficere, scilicet, illum habendo ut sacrum in se, vel saltem ut talem apud Christianos habitum, et dicitur habere intentionem internam; vel interius dissentiendo, dum exterius serio et in debitis circumstantiis agit, v. g., si quis, dum more consueto baptizat, interius dicat: *Nolo hunc infantem baptizare, diabolo eum devoveo, hunc ritum habeo ut vanum, profanum, etc.* Qui sic agit, dicitur habere intentionem externam, per circumstantias ad ens sacramentale sufficienter determinatam.

A ducentis et quinquaginta annis circiter, gravis exorta est controversia inter theologos catholicos, an scilicet intentio externa ad validitatem sacramenti sufficiat, an vero interna requiratur.

Multi contendunt intentionem externam sufficere, et sequentibus præsertim nituntur momentis. 1° Semper Ecclesia habuit ut verum Baptisma a Judæis et a paganis collatum, nec unquam visa est timere ne in ipsis intentio sufficiens deesset, modo ritum externum serio et in debitis circumstantiis implevissent: attamen, si intentio faciendi ritum sacrum vel habitum ut sacrum requireretur, valde timendum esset ne intentio sufficiens deesset. Ergo. 2° Quoties actum est de validitate Baptismi ab hæreticis collati, Ecclesia jussit ut sedulo exquireretur an ritus externus accurate exstisset: de intentione interna ministri omnino siluit. Ergo. 3° Sacramentorum ministri sunt, respectu Christi et fidelium, sicut officarii publici respectu principis et populi: porro, ut acta officiariorum publicorum valeant, sufficit quod juxta præscriptum legis serio et in debitis circumstantiis fiant: ergo *a pari* sufficit ut sacramenta serio et in debitis circumstantiis conferantur. 4° Gratia ritui externo annexa est, et opere operato producitur: ergo ab intentione interna ministri pendere non

potest. 5° Sententia multis incommodis obnoxia, Christo sapientissimo indigna est et rejici debet: atqui talis est sententia necessitatem intentionis internæ requirens; sæpe enim daretur locus timendi ne hic homo valide non fuisset baptizatus, ne talis sacerdos vel episcopus valide non fuisset ordinatus, et tunc quot et quanta gravissimi momenti incommoda sese offerunt! Ita Catharinus qui in concilio Tridentino adfuit, *Contenson, Serry, Natalis Alexander, Juénin*, etc.

Alii vero communius docent intentionem internam, id est, intentionem faciendi ritum sacrum, vel saltem habitum ut sacrum ab eo qui illum petit, ad validitatem sacramenti necessariam esse: nam, inquit, 1° minister alioquin non haberet intentionem faciendi quod facit Ecclesia, siquidem interius illam derideret, illi obsisteret, etc. 2° Alexand. VIII sequentem damnavit propositionem, anno 1601: « Valet Baptismus collatus a ministro qui omnem » ritum externum formamque baptizandi observat, intus » vero in corde resolvit: Non intendo quod facit Ecclesia. » Fatendum est hac censura grave vulnus adversæ opinioni inflictum esse, ut ait Benedictus XIV, de synodo diœcesana, l. 7, cap. 4, n. 8. 3° Citatur rubrica Missalis Romani auctoritate Clementis VIII editi, quæ sic se habet, cap. 7, de Defectu intentionis: « Si quis habeat coram se unde » cim hostias, et intendat consecrare solum decem, non » determinans quas decem intendit, in his casibus non » consecrat, quia requiritur intentio. » Ergo intentio interna necessaria est.

Probationes in gratiam præcedentis propositionis simul ostendunt internam requiri intentionem.

Circa utramque sententiam notat doctissimus Benedictus XIV, loco citato, nullam sedis Apostolicæ emanasse definitionem expressam: habet tamen ut communiorem sententiam quæ exigit *in ministro intentionem vel actualem, vel virtualem faciendi non ritum externum, sed id quod Christus instituit, seu quod facit Ecclesia*; eamque ut tutiorem omnino servandam esse in praxi affirmat, et fine subjungit: « Quare, si constet quempiam aut Bap-

» tismum contulisse, aut aliud sacramentum ex iis quæ
 » iterari nequeunt administrasse, omni adhibito externo
 » ritu, sed intentione retenta, aut cum deliberata voluntate
 » non faciendi quod facit Ecclesia, urgente quidem neces-
 » sitate, erit sacramentum iterum sub conditione perfici-
 » endum : si tamen res moram patiat, sedis Apostolicæ
 » oraculum erit exquirendum. »

Ex dictis infertur ministrum qui sacramentum aliquod sine intentione interna voluntarie administraret, mortaliter peccaturum; gravem enim injuriam sacramento inferret, illud exponendo nullitati, et jura suscipientis, sacramentum certum, non vero dubium, petentis læderet: atqui, si ageretur de sacramento ad salutem necessario, teneretur etiam cum periculo vitæ defectum intentionis reparare, vel sacramentum ipse iterando, si posset, vel se manifestando ut alius iterationi ejus provideret.

Quæritur 1º an intentio debeat esse determinata et absoluta.

R. 1º. Debet esse determinata ad personam vel ad materiam præsentem; necesse est enim ut verba formæ sint vera: atqui verba formæ indicant objectum præsens, *Ego te baptizo; Ego te absolvo; Hoc est corpus meum*, etc.: ergo. Non tamen necesse est ut persona per nomina et qualitates speciales designetur, et panes consecrandi numerentur. Unde baptizans qui circa sexum infantis erraret, illum nihilominus valide baptizaret, quia intentionem habet infantem præsentem, quicumque sit, baptizandi, nisi aliter in mente sua expresse statuerit; item celebrans habet intentionem omnes panes præsentis consecrandi, nisi aliud expresse velit.

R. 2º. Intentio sub conditione de præsentem vel de præterito, validitati sacramenti non officit, modo conditio reipsa existat: officeret vero intentio sub conditione de futuro suspensa: *hoc patet ex dictis*, p. 412, ubi etiam legitur quod, in administratione sacramenti, conditionem sine ratione sufficienti ponere, peccatum sit mortale.

Quæritur 2º an attentio necessaria sit ad validitatem sacramenti.

R. 1º. Omnes fatentur ministrum voluntarie se distrahentem in confectione alicujus sacramenti, saltem venialiter peccare, quia deest reverentiæ sacramento debitæ: generaliter docent auctores voluntariam distractionem in conficienda sanctissima Eucharistia, peccatum esse mortale, propter magnam hujus sacramenti dignitatem; ubi vero de alio agitur sacramento, dubitant, communius tamen dicentes peccatum tunc non esse mortale, nisi periculum aliquid essentielle omittendi existat; S. Ligorius, l. 6.

R. 2º. Attentio ministri ad validitatem sacramenti non necessaria est. Nam 1º Concilium Florentinum, essentiam sacramentorum accurate describens, intentionem ministri ut absolute necessariam requirit; silet vero de attentione: ergo non æstimavit eam ad essentiam sacramenti pertinere. 2º Actio sine attentione facta, potest esse humana, id est, fieri potest cum advertentia intellectus et consensu voluntatis. Ergo. Unde qui inter baptizandum, absolvendum, etc., voluntarie esset distractus, peccaret quidem, sed valide baptizaret, absolveret, etc. *Ita omnes.* Quidam tamen excipiunt Extremam-Uncionem, quia forma ejus est deprecatoria, et preces cum voluntariis distractionibus factæ sunt nullæ: alii autem contendunt preces unctionibus junctas non operari quatenus sunt preces, sed quatenus sunt pars sacramenti, ac proinde attentionem non magis in hoc quam in aliis sacramentis requiri. Res videtur dubia, ac consequenter sacramentum sic certo ministratum sub conditione iterandum esset.

Quæritur 3º an metus ministro sacramenti incussus validitati ejus noceat.

R. Metus, quo stante homo remanet sui compos, validitati sacramenti non nocet, quia non impedit quin actio sit humana. Hinc si sacerdos sub minatione mortis ad baptizandum puerum cogitur, valet Baptismus, nisi talis exstiterit metus ut ratio baptizantis omnino perturbata fuerit.

CAPUT SEXTUM.

DE SUBJECTO SACRAMENTORUM.

Concilium Trid. cum in sessione sexta de justificatione egisset, sessionem septimam incipiens, ait: « Consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ sacramentis » agere, per quæ omnis vera justitia, vel incipit, vel cœpta » augetur, vel amissa reparatur. » Cum autem justitia augeri non possit in angelis et beatis in cœlo regnantibus, nec in dæmonibus et damnatis reparari, sequitur sacramenta pro solis hominibus viatoribus existere. Baptismus omnibus conferri potest; Confirmatio et Eucharistia, omnibus fidelibus, etiam ratione destitutis; Pœnitentia, solis adultis qui peccata post baptismum suum admiserunt; Extrema-Unctio, solis infirmis: feminæ arcentur ab Ordine, et clerici in ordinibus sacris constituti atque religiosi professi a Matrimonio, *ut de singulis sacramentis tractando ostendemus.*

Certum est Baptismus omnino prærequiri ad validitatem aliorum sacramentorum; quia, ut definiit Eugenius IV, in Decreto ad Armenos, *vite spiritualis janua est.* Tria hic nobis examinanda sunt, scilicet, 1º an intentio in suscipiente ad validitatem sacramenti necessaria sit, 2º quænam dispositiones ad fructum sacramenti percipiendum requirantur, et 3º an sacramenta indignis conferre liceat.

ARTICULUS PRIMUS.

AN INTENTIO IN SUSCIPIENTE AD VALIDITATEM SACRAMENTI NECESSARIA SIT.

Certum est, ex totius Ecclesiæ fide, doctrina et praxi nullam requiri intentionem in parvulis et perpetuo amentibus ad validitatem Baptismi, Confirmationis et Eucharistiæ, *ut in specialibus de his sacramentis Tractatibus ostendatur.* Hic ergo agitur de solis adultis, et petitur an in eis aliqua intentio sacramentum suscipiendi necessaria sit, et qualis esse debeat.

PROPOSITIO PRIMA.

Ad validitatem sacramenti aliqua in suscipiente adulto necessaria est intentio.

Prob. 1º auctoritate S. Thomæ, 3 part., q. 68, art. 7, ubi dicit: « Ex parte baptizati requiritur voluntas, seu intentio suscipiendi sacramentum; » 2º auctoritate Benedicti XIV, idem omnino docentis in Instructione incipiente, Postremo mense, n. 43 (Bullar. t. 2).

Unde, quæcumque sacramenta, excepta Eucharistia, collata dormientibus, ebriis, casu amentibus, qui nullam habuerunt voluntatem ea suscipiendi, nulla sunt, etiam quoad characterem quem tunc non imprimunt.

Diximus *excepta Eucharistia*; quia, cum illud sacramentum permanenti modo subsistat, reipsa nesciis confertur licet gratiam non producat.

PROPOSITIO SECUNDA.

Non semper requiritur intentio actualis aut virtualis, sed quandoque habitualis et interpretativa suffiunt.

*Prob. Quod actualis non requiratur, patet ex dictis, ubi de intentione ministræ, p. 439. Unde sequitur eum qui voluntarie se distrahit, dum sacramentum sibi confertur, validitatem ejus non destruere. Sed nec virtualis semper necessaria est intentio in suscipiente, sed habitualis quandoque sufficere videtur, 1º ex concilio Carthag. III, anno 397 celebrato, sic se habente, canone 34: « Ægrotantes, si » per se respondere non possunt, cum voluntatis eorum » testimonium..... dixerint, baptizentur; » 2º ex S. Aug. narrante, lib. 4 Conf., cap. 4, amicum suum febribus laborantem et sine sensu in sudore lethali jacentem, cum desperaretur, baptizatum esse nescientem, et Baptismus ille, ex contextu, habetur ut validus; 3º ex Decretal., l. 3, tit. 42, cap. 3, ubi Innocentius III, de amentibus et dormientibus sub fine capitis agens, ait Baptismus ipsis in amentia vel in somno collatum valere, *si prius catechumeni exstitissent, et habuissent propositum baptizari;* 4º ex Be-*